

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

496. 1.

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet, houdende verlenging van de machtiging als is bedoeld in artikel 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (*Staatsblad* no. F 133), zoals dit werd gewijzigd bij de Wet van 8 Augustus 1946 (*Staatsblad* no. G 203).

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 19 Juni 1947.

WILHELMINA.

496. 2.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de bij het Machtigingsbesluit geldzuivering (*Staatsblad* no. F 133) aan Onze Minister van Financiën verleende machtiging nogmaals met een jaar te verlengen voor zover zulks nodig is om te allen tijde terstond die maatregelen te kunnen treffen, welke genomen dienen te worden ter afwikkeling van de geldzuivering;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

In artikel 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (*Staatsblad* no. F 133), zoals dit nader werd gewijzigd bij de Wet van 8 Augustus 1946 (*Staatsblad* no. G 203), worden de woorden „twee jaren” vervangen door „drie jaren”.

Artikel 2.

De aan Onze Minister van Financiën krachtens artikel 1 van deze wet nader verleende machtiging strekt, in afwijking van het bepaalde in het eerste lid van artikel 1 van het Machtigingsbesluit geldzuivering, slechts tot het vaststellen van de door hem nodig geachte bepalingen met betrekking tot de afwikkeling der geldzuivering.

Artikel 3.

Deze wet treedt in werking met ingang van 9 Augustus 1947.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Financiën,

De Minister van Justitie,

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1946—1947.

496. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

In de overweging, dat het landsbelang medebracht voorzieningen te treffen, welke het mogelijk zouden maken, dat maatregelen ter zuivering van het geldwezen op vereenvoudigde wijze tot stand gebracht zouden kunnen worden, werd bij Koninklijk Besluit van 3 Augustus 1945 (*Staatsblad* no. F 133) aan de Minister van Financiën een machtiging verleend, waaraan hij gedurende een tijdvak van een jaar de bevoegdheid ontleende tot vaststelling van alle door hem nodig geachte bepalingen met betrekking tot de zuivering van het geldwezen.

Op grond van bedoeld Machtigingsbesluit geldzuivering werden onverwijld maatregelen genomen tot sanering van het geldwezen. Allereerst werd al het nog in omloop zijnde geld ingenomen. Alle banksaldi en op eenvoudige wijze in geld om te zetten en tot de sfeer der mobiele geld- en kapitaalmarkt behorende vermogenswaarden, zoals effecten, schatkistpapier, chèques, wissels e.d., werden geblokkeerd. Vervolgens werd geleidelijk nieuw geld in omloop gebracht. Daarbij werd een deel der geblokkeerde saldi gedeblokkeerd. Om monetaire en fiscale redenen bleef — in overeenstemming met de doelstelling der geldzuivering — echter een belangrijk deel van het oude geld, der banksaldi en der mobiele geld- en kapitaalwaarden geblokkeerd. Omtrent een en ander heeft de eerst-ondergetekende uitvoerig gerapporteerd in het Witboek betreffende de maatregelen tot zuivering van het geldwezen in Nederland.

Een jaar nadat bovenbedoelde machtiging was verleend kon worden gezegd, dat de geldzuiveringsmaatregelen in het algemeen aan hun doel hadden beantwoord, doch het bereikte monetaire evenwicht was nog zeer labiel. Om monetaire en fiscale redenen moest nog steeds op dynamische wijze gereguleerd worden ingegrepen om het geldverkeer in de gewenste banen te houden, ten einde aldus de behaalde resultaten der geldzuivering veilig te stellen. Opdat de eerst-ondergetekende de verdere, daartoe strekkende maatregelen zou kunnen nemen, werd de hem bij het Machtigingsbesluit geldzuivering verstrekte machtiging bij de Wet van 8 Augustus 1946 (*Staatsblad* no. G 203) met een jaar verlengd.

Van de verlenging der machtiging heeft de eerst-ondergetekende in de eerste plaats gebruik gemaakt tot vereenvoudiging van het complex der geldzuiveringsbepalingen. Naarmate de monetaire situatie zich meer en meer consolideerde en de fiscus zijn belangen veilig wist te stellen, kon bovendien worden overgegaan tot verzachting van verschillende bepalingen. Zo werden ten slotte de op de effectenhandel betrekking hebbende blokkeringsbepalingen opgeheven en vindt thans de afrekening van in buitenlandse valuta luidende vorderingen geheel plaats in vrij geld.

Door deze maatregelen werden de bepalingen in zake de blokkering van de opbrengst bij realisatie van vermogenswaarden grotendeels ongedaan gemaakt. Anderzijds werd de reeds aanmerkelijk ingeperkte mogelijkheid tot verkrijging van een deblokkeringsvergunning nog verder verkleind.

Zo resteerde een belangrijke hoeveelheid geblokkeerde middelen, welke nog slechts incidenteel aangroeide en welke vrijwel alleen kon worden aangewend voor de betaling van de vermogensaanwasbelasting en van oude belastingschulden, doch omtrent welke definitieve bestemming overigens nog geen maatregelen konden worden getroffen. Daarvoor moest worden gewacht tot het ontwerp van wet op de vermogensheffing ineens, welke heffing tevens het sluitstuk op de geldzuivering zal vormen, tot wet verheven zou zijn.

De fase, waarin het dringend noodzakelijk was om door rechtstreeks ingrijpen in de geldstroom een dreigende inflatie af te wenden, kan thans als afgelopen worden beschouwd. Dit wil niet zeggen, dat de geldzuivering in de ruime zin van het woord thans tot de historie kan worden gerekend. De taak resteert om in het kader van de bijzondere heffingen het eenmaal geblokkeerde tegood af te wikkelen op zodanige wijze, dat monetair de gunstigste resultaten worden verkregen en dat storingen in de geldsfeer zoveel mogelijk worden vermeden. Hoewel dus de doelstelling van de alsnog te treffen maatregelen een geheel andere is dan die, welke tot voor kort werd nagestreefd, kan de eerst-ondergetekende de volmacht, die hem op dit moeilijke terrein de vereiste vrijheid van handelen en ingrijpen laat, niet ontberen.

Verlenging van de machtiging als is bedoeld in art. 1, eerste lid, van het Machtigingsbesluit geldzuivering (Stbl. no. F 133).

Deze volmacht zal nog nader gebruikt moeten worden om op soepele wijze te geraken tot de liquidatie van de nog bestaande geldzuiveringsbepalingen en om aan de grote massa van immobiele geblokkeerde middelen een bestemmingsmogelijkheid te geven, welke enerzijds zoveel mogelijk in overeenstemming is met de herkomst dezer middelen en anderzijds niet indruist tegen de algemene monetaire en fiscale belangen. Beide laatstbedoelde belangen zijn gediend met een vlotte inning der heffingen, doch vereisen evenzeer het op zodanige wijze inschakelen van het geblokkeerde tegoed bij het uit hoofde van de volvoering der heffingen te verwachten vermogenschangement, dat deze realisaties van vermogenswaarden geen ernstige deflatoire gevolgen zullen veroorzaken. Het is gewenst, dat de op de afwikkeling van de geldzuivering gerichte maatregelen op korte termijn getroffen kunnen worden om bij zich snel veranderende situaties terstond handelend te kunnen optreden.

De ondergetekenden achten het daarom wenselijk de aan eerst-ondergetekende bij het Machtigingsbesluit geldzuivering verleende machtiging nogmaals met een jaar te verlengen, ditmaal echter onder de restrictie, dat het gebruik er van beperkt zal blijven tot het vaststellen van de door hem nodig geachte bepalingen, die uitsluitend de afwikkeling der geldzuivering betreffen. De bestaande geldzuiveringsvoorschriften, uitgevaardigd op grond van het Machtigingsbesluit geldzuivering, kunnen dan, weer steunende op dat zelfde Machtigingsbesluit, op eenvoudige wijze zodanig worden gewijzigd als dienstig is in het kader van de afwikkeling der geldzuivering. Voorts kunnen deze voorschriften, voor zover zij in het verloop der afwikkeling overbodig worden, op soortgelijke wijze worden ingetrokken.

Ten slotte kunnen de bepalingen, welke de afwikkeling zullen regeren, gemakkelijk aan de zich wijzigende omstandigheden worden aangepast.

De eerst-ondergetekende vertrouwt, dat de afwikkeling van de geldzuivering in het volgende jaar geheel haar beslag zal kunnen krijgen. Na langdurig overleg met adviseurs uit de practijk van de bankwereld, waarbij zowel de monetaire als de fiscale aspecten uitvoerig werden besproken, heeft de eerst-ondergetekende het voornemen de afwikkeling in grote trekken als volgt te doen verlopen.

In de eerste plaats zullen de houders van geblokkeerde saldi en inschrijvingen in het 3 % Grootboek 1946 deze geblokkeerde middelen kunnen en moeten aanwenden om zoveel mogelijk hun aanslagen in oude belastingen, de vermogensaanwasbelasting en de vermogensheffing ineens te voldoen.

Voor zover daarna nog een excedent aan geblokkeerde middelen overblijft, zullen de houders er van in de eerste plaats de gelegenheid krijgen deze middelen tegen verkrijging van andere vermogenswaarden over te dragen aan derden, die daarmede rechtstreeks aan de ontvanger der directe belastingen hun aanslagen in de oude belastingen, de vermogensaanwasbelasting en de vermogensheffing zullen kunnen voldoen. Deze faciliteit geeft enerzijds aan hen, die ter voldoening van hun aanslagen vermogenswaarden zullen moeten verkopen of bezwaren dan wel leningen willen aangaan, gemakkelijker gelegenheid om een daartoe bereide tegenpartij te vinden, terwijl anderzijds de houders van een excedent aan geblokkeerd tegoed een bestemmingsmogelijkheid voor hun tegoed wordt geboden.

De bovenbedoelde bestemmingsmogelijkheid voor geblokkeerd tegoed zal tot rechtstreekse definitieve vernietiging van geblokkeerd geld leiden en is voorts in overeenstemming met de noodzakelijk te stellen eis, dat de afwikkeling zich zal afspelen in de vermogenssfeer.

Ongetwijfeld zal in het kader van het vermogenschangement ook afstoting van effectenbezit noodzakelijk blijken. Houders van een excedent aan geblokkeerd geld zullen daarom onder zekere voorwaarden in de gelegenheid gesteld worden daarmede ter beurze effecten te kopen, ten einde ook op dat terrein voor zover nodig te kunnen bijdragen tot een vergemakkelijking van de liquidatie van vermogenswaarden ter voldoening van aanslagen in de heffingen. Ter vermindering van dubbele koersen zal hier niet de eis van rechtstreekse overdracht van het geblokkeerde tegoed aan de ontvanger der directe belastingen ter voldoening van aan de verkoper der effecten opgelegde aanslagen in oude belastingen, in de vermogensaanwasbelasting en in de vermogensheffing ineens worden gesteld. Om te voorkomen, dat deze faciliteit zal worden misbruikt om te trachten via de effectenbeurs geblokkeerd tegoed om te zetten in vrij geld — zulks geldt dus speciaal hen, die thans niet over vrij geld of realiseerbare activa

beschikken — zal bepaald worden, dat de aldus gekochte effecten gedurende drie jaren gedeponerd moeten worden bij een bank, aan welk depot zij slechts onttrokken kunnen worden onder deponering van andere effecten tot een overeenkomstige koerswaarde.

In het belang van de kleinere spaarders, die niet in aanmerking komen om deel te nemen aan het vermogenschangement, zullen excedenten aan geblokkeerd tegoed tot een bedrag van f 5000 per persoon kunnen worden omgezet in een speciale depositorekening, welke in vijf jaarlijkse termijnen zal worden vrijgegeven. Op deze wijze kunnen de kleinere spaarders blijven in de hun vertrouwde sfeer, namelijk bij de instellingen, waaraan zij hun gelden hadden toevertrouwd.

Voor de ondernemers, in het bezit van excedenten aan geblokkeerde middelen, zal eveneens een speciale faciliteit worden geschapen en wel door overboeking van dergelijke tegoeden naar een investeringsrekening, welke binnen vijf jaar geleidelijk zal kunnen worden omgezet in verhandelbare certificaten.

Ten slotte zal de houders van excedenten aan geblokkeerd tegoed de mogelijkheid worden geboden om dit tegoed onder zekere voorwaarden aan te wenden ter betaling van koopsommen ter zake van overeenkomsten van levensverzekering.

De excedenten aan geblokkeerd tegoed, die in het kader van het vermogenschangement of van deze afwikkeling geen bestemming hebben gevonden, zullen uiteindelijk worden omgezet in obligaties ener langlopende Staatslening, tenzij deze restanten in totaal zo gering zouden blijken, dat zij eenvoudigheidshalve vrijgegeven zouden kunnen worden.

Overeenkomstig de destijds gedane toezeggingen zullen houders van inschrijvingen in het 3 % Grootboek 1946 deze inschrijvingen, voor zover zij deze niet behoeven ter voldoening van door hen verschuldigde zekerheidstellingen of aanslagen in de vermogensaanwasbelasting of in de vermogensheffing ineens, tegen vrij geld kunnen overdragen aan derden, onder voorwaarde, dat de aldus overgedragen inschrijvingen rechtstreeks worden overgeboekt naar de ontvanger der directe belastingen ter betaling van aan deze derden opgelegde aanslagen in de heffingen. De houders van bedoelde excedenten aan inschrijvingen in het 3 % Grootboek 1946 zullen deze bovendien in het kader van het vermogenschangement kunnen aanwenden ter verwerving van vermogensbestanddelen of het verstrekken van leningen, waarbij wederom de vervreemders van vermogensbestanddelen of de leningdebiteuren gehouden zijn de verworven grootboekinschrijvingen rechtstreeks aan de ontvanger der directe belastingen over te dragen.

De veelheid van opties is nodig gebleken om het vermogenschangement zo goed mogelijk te doen verlopen, doch ook om rekening te kunnen houden met de verschillende wensen van de houders van geblokkeerd tegoed, al naar de herkomst er van.

Met name zowel de voor spaarders te openen optie der speciale deposito-rekening, als de faciliteit om excedenten geblokkeerd tegoed te mogen aanwenden tot betaling van koopsommen ter zake van levensverzekeringsovereenkomsten, bleken om sociale redenen geboden. De optie der investeringsrekening zal het mogelijk maken het geblokkeerde herinvesteringsgeld via verkoop van de vermelde certificaten op de effectenbeurs weder te gebruiken voor het doel, waarvoor het oorspronkelijk bestemd was.

Zodra men echter een optie gekozen heeft, heeft tot het desbetreffende bedrag een deel van het geblokkeerde tegoed zijn definitieve bestemming gevonden. Op deze wijze zal de afwikkeling zich overeenkomstig de gestelde opties kunnen voltrekken, waarbij echter, al naar gelang de omstandigheden het nodig maken, nog wel corrigerend zal moeten worden opgetreden. Het is naar de mening van eerst-ondergetekende aan geen twijfel onderhevig, dat de noodzaak tot een dergelijk corrigerend optreden zich zal voordoen, aangezien verwacht moet worden, dat de voldoening der vermogensaanwasbelasting en der vermogensheffing ineens tijdelijke spanningen op de geld- en kapitaalmarkt zal opwekken. In die stadia van het proces der afwikkeling van de geldzuivering zal het — afgezien van de kans op eventuele andere storingen van externe aard — dan ook noodzakelijk kunnen blijken, dat onverwijld wordt ingegrepen. Het onderhavige wetsontwerp heeft de strekking de eerst-ondergetekende hiertoe de mogelijkheid te bieden.

De Minister van Financiën,

P. LIEFTINCK.

De Minister van Justitie,

J. H. VAN MAARSEVEEN.